

Výpisky

Obecní kronika Krásná I. díl

s. 45: V r. 1910 čítala obec Krásná 1499 obyvatelů, kdežto v r. 1921 pouze 1416. Cizinců bylo v r. 1910 11 a to 5 Němců a 6 Poláků.

Za světové války nastoupilo mnoho desítek mladých, zdravých mužů činnou vojenskou službu se které se mnohdy nevrátil k své rodině. Doma nedostatečná výživa měla za následek rozšíření nemocí. V naší obci řádily hlavně v roce 1918, kdy lid byl již válkou vyčerpán a vysílen. Žně měla zejména chřipka, jež se každý obával.

s. 85: Prvním učitelem po rozšíření školny na dvoutřídní byl p. Alois Havlásek, který 15. září 1914 byl přesazen na jednotřídní veřejnou obecnou školu ve Slaviči na Morávce. Přes celou světovou válku učil následkem nedostatku učitelů správce školy p. Dominik Ohnutek zase sám. Vyučováno bylo po čas války poměrně málo, jelikož spr. šk. byvše nuceně zaměstnán v různých komisích nemohl tak dbáti o vyučování. Školních dětí bylo použito ku provázení různých sbírek.

s. 168-179:

Držitelem Krásná až do převratu byl arcikniže Bedřich, který byl vůči lidu velmi shovívavý. Ti, kteří měli potahy pracovali v lese na svážení dřeva, jiní je káceli, řezali a pod. Chudým lidem bylo dovelo vzít si v lese dřevo. Vyhořel-li někdo, bylo mu prodáno dřevo velmi lacino, nebo dáno vůbec zdarma.

Z téhož důvodu vážili si jej občané a i rodina císařská byla milována. Byl všeho dostatek, každý měl zaměstnání a proto byla i spokojenost.

Tak plynula doba stále stejným tempem, až hladina doposud klidná byla rozvířena zprávou, že byl v Sarajevě zavražděn následník trůnu se svou chotí. V obci byla táto událost přijata s různými pocity a úvahami. Z počátku se o ní velmi málo mluvilo neboť i mnoho občanů ještě o ní nevědělo, a snad také se i nepřikládalo mnoho váhy. Když však 1. srpna 1914 byla vyhlášena mobilisace a mužové museli nastoupiti vojenskou službu, všichni již cítili, že následky této vraždy budou dalekosáhlé. Všichni se však shodovali v tom, že válka bude za několik týdnů skončena. Osud však chtěl jinak. Byly svolány ročníky za ročníky, až všichni mužové ocitli se ve válce. Nyní však nastaly trudné dny. Občané jsouce již na výměnku, museli se ujímati vedení statku, neboť ženy z počátku nevěděly si rady. Z počátku snášela se válka, nebo byl všeho dostatek. Když však ceny začaly stoupati, a objevili se v obci rekvisiční komise, bylo zle. Komise brala vše a 2. a 3. roku války braly se věci velmi potřebné pro hospodářství. Ceny všeho stoupaly; objevily se v obci dosud neznámé příšery války hlad a bída.

Ceny 1914

máslo	1 – K
5 vajec	1 – K
1 měř. ovsa	6 – zl.
1 měř. rži	4 – 6 zl.
1 měř. žita	5 – 7 zl.
½ q slamy	1 – zl.
1 cent sena	3 – zl.
1 věrtel brambor	1 – zl.
1 čerpák – 1 věrtel	

2 věrtele – měřici	
3 věrtele – 50 kg – 1 cent	
6 věrtel – 100 kg – 1q	
velká slepice	50 h
kuře	25 h
hus	6-8 šestek
kráva	16-80 zl.
kůň	30-40 zl.
prase	5-30 zl.

Ceny 1914-1918

máslo	2-3 K
1-2 vaj.	1 K

oves, rež, žito, slama, seno, brambory se málo kupovaly a prodávaly poněvadž každý hájil co potřeboval před rekvisicí.

velká slepice	20-25 Kč
kuře	10-12 Kč
hus	50-60 Kč
kráva	600-700 Kč
kůň	6000-12000 Kč
prase	200-350 Kč
tele	200-300 Kč

3.-4.-5. rok války byl čím dále horší. Daně a rekvisice připravovaly občany o to poslední a co jim ještě zůstalo schovávali a zakopávali, ač často se stalo, že jim zakopané věci shnily neb jinak se zkazily. Starostové pasli po každém slově, stále lidi špehovali zda odvádějí co mají. Ke koupi nebylo nic. V nejhorší bídě objevují se lístky a to v r. 1915, které však dostali jen ti nejbídnější. V posledních 3 letech dostávali všichni cukřenky, moučenký a masenky. V této době objevuje se v obci výměnný obchod. Lístky cukrové vyměňovaly se za mouku, brambory a chléb. Objevuje se farizejství a uplátkářství.

Aby komisaři nemohli občanům všelico promíjeti, měnili se a přicházeli z dalekých obcí, jen aby byla na tu holotu větší přísnost. S nimi chodili četníci a vojáci, by uniforma s puškou byla ihned pohotově v případě se zprotivení.

23. června 1915 byl odvod 18ti letých mladíků. Z naše obci se dostavilo 11 a odvedeno bylo 6 mezy nými synové obou spr. škol Dom. Ohnutka a Josefa Barabaše. (Josef Ohnůtek a Konrad Barabaš).

Hned na počátku války z naši obce padli:

Josef Vaněk, syn Josefa Vaňka čís. 37 který byl dvakráte v Srbsku poraněn, vylečen a při transportě do Karpat zemřel na tyfus.

Jan Matějka, arcivev. Hajný padl v Karpatech.

Ignác Velčovský arcivev. příručí, rotný při strojních puškách padl v Srbsku.

Josef Velčovský, jeho bratr, padl v Srbsku.

Do zajetí se dostali:

Arnošt Tlalka bývalý učitel školy v Krásné do Petropavloska.

Josef Gorbala, čís. 55 do Uhgliče.

Jan Rusina a jeho bratr Karel, který byl dříve raněn do hlavy, do Tomska.

Karel Brantal a Josef Ohnutek.

15. dubna 1916 bylo v obci 1386 osob. Z toho byly chlebovými lístky poděleny 1100 osob z nichž 100 těžkopracujících. Soběstačných je 286 osob.

25. dubna 196 zavádí se na tento rok tak zvaný letní čas. Dle toho začne 1. květen 30 dubna večer o 11. hodině dosavadního času a 30. září ukončí se v 1. hod. po půl noci. Tím má být umožněno rozumné využití denního světla v letních měsících.

21. července 1916 propůjčena pí. Al. Špokové obecní hostinská koncense v Krásné, čís. 233.

18. července 1916 byli pozůstalí uvědomeni, že padl 18. července 1915 u Sokola František Novák.

...

Každý jenom s touhou očekával konec války, až již by dopadl jak chtěl.

V této době objevují se noviny v hodném počtu, že je bral každý a s napětím sledoval pokroky na frontě. Když sem tam objevily se zprávy o utvořených legiích a jejich vítězných bojích a o tom, že prof. Masaryk bojuje za naši samostatnost, občané měli radost a s touhou očekávali konec války a naši samostatnosti počátek. Přání jejich se vyplnilo. 28. října 1918 rozletěla se naší zemí i obcí zpráva, že jsme vyhráli, že jsme svobodni. Radost nad touto zprávou byla veliká. Soc. demokraté sešli se v obecním hostinci a s průvodem a hudbou šli na Pražmo, kde byly již ostatní vesnice, by vyslechli řeči řečníků.

Zatím z dalekých krajů vraceli se mužové – hrdinové do své vlasti. V rodinách byly radosti, vítání a vypravování celé večery. Jen v rodinách kde muž nebo syn padli bylo smutněji a vzpomínalo se na ně, že odpočívají v daleké cizině.

1918

28. října oslavoval nynější p. starosta obce Jan Toman svůj sňatek jak zde obvykle taneční zábavou, která se konala v obecním hostinci v Krásné. Příbuzní a kolegové pracující v Ostravě přijeli po směně by spolu s novomanželky se pobavili. Od nich dověděli se přítomní, že prohlášena byla samostatnost českých zemí. Zpráva táto přijata byla s nadšením.

Starostou obce byl tou dobu p. Karel Mališ, hostinský v Krásné-Nižní-Mohelnici, čís. 197, prvním radním p. Otta Lindner, arcikn. vrchní revírník a členi p. Arnošt Brumovský, Jan Pavlásek, Josef Barabaš, Andreas Kuboš, Jan Mohyla, Ignác Kaňok, Karel Nesvadba, Jan Mališ, Jan Koval a Antonín Burda.

Předsedou m. šk. rady byl p. Karel Koval, chal. čís. 25, místopředsedou p. Arnošt Brumovský, hostinský v Krásné-N.-Mohelnici, čís. 181, členi p. František Skotnica, farář v Morávce, p. Josef Barabaš, učitel v Krásné-N. Mohelnici a p. Karel Mališ, starosta obce.

Správcem školy na jednotřídní obecné škole smíšené byl p. Dominik Ohnůtek, který v téže hodnosti působil na této škole již od března 1896. Současně učil na této škole náb. řím. kat. p. Josef Bukován, kaplan a žen. ručním pracím sl. Marie Lehárová. Žáků na této škole 103.

Správcem školy na jednotřídní obecné škole smíšené v Krásné Vyšní-Mohelnici byl p. Emanuel Rottek, který v téže hodnosti působil na této škole již od 15. března 1916. Současně učili na této škole náb. řím.-kat. p. Karel Bialek p. Karel Bialek, kaplan a žen. Ručn. pracím sl. Marie Nesvadbová.

8. listopadu uspořádány byly na všech školách oslavy na kterýchžto správcové škol vysvětlili žáctvu význam české státní samostatnosti.

1919

2. února bylo rozpuštěno obecní zastupitelstvo (starosta Karel Mališ) vzhledem k tomu, že funkční období již dávno vypršelo a mimo to sestavení neodpovídá požadávkům nynější doby.

8. února byl jmenován za účelem provisorního vedení obecních agend p. Arnošt Brumovský, hostinský v Krásné čís. 181 zeměpánským komisařem obce Krásné a p. Dominik Ohnutek, správce školy v Krásné jeho zástupcem.

Zeměpánskému komisaři byla přidělena správní komise co poradní sbor, pozůstávající z následujících členů:

- 1.) Karásek Jan, maloročník, čís. 58 předseda
- 2.) Pavelek Martin, maloročník, čís. 66
- 3.) Buzek František, chalupník, čís. 32
- 4.) Foldyna Jan, chalupník, čís. 40

- 5.) Ivánek Jan, horník, čís. 57,
- 6.) Škapa Jan, chalupník čís. 100.
- 7.) Buzek Josef, maloročník, čís. 13
- 8.) Uher Josef, chalupník, čís. 84
- 9.) Foldyna Josef, chal. čís. 153
- 10.) Krupa Jan starší, chal. čís. 148
- 11.) Uher Martin, chal. čís. 117
- 12.) Šigut František, maloročník, čís. 115.

17. února věnoval bývalý arcivévoda Bedřich zvaný „Gero“ obnos 2000 K by těmito penězi podělení byli občané naší obce. S věnovaným obnosem mohl každý naložiti dle libosti.

s. 204-205:

Za mrtva prohlášen p. František Carbol, narozen 3. října 1887 v Krásné tamtéž příslušný, katolík, svobodný, povoláním lesní dělník, posledně bytem v Krásné a sloužil za světové války u 31. zeměbraneckého pěšího pluku a bojoval na italském bojišti. Poslední zprávu o sobě dal v dubnu 1918, od které doby jest neznámým.

Za mrtva prohlášen p. Jan Kubošek, narozený dne 10. dubna 1885 v Krásné u Frýdku, do Morávky příslušný, katolík, svobodný, povoláním horník, posledně bytem v Krásné, nastoupil za světové války v srpnu 1914 vojenskou službu ku 31. zeměbraneckému pěšímu pluku do Těšína, s nímž odešel na ruské bojiště. Poslední zprávu o sobě dal na podzim 1915, od které doby jest neznámým.

s. 207-208:

Za mrtva prohlášen p. Vincenc Velčovský, narozen 14. dubna 1899 v Krásné u Frýdku, tamtéž příslušný, katolík, svobodný, dělník, posledně bytem v Krásné, nastoupil za světové války dne 10. března 1917 vojenskou službu ku pěšímu pluku do Olomouce s nímž odešel na ruské bojiště. Poslední zprávu o sobě dal 15. června 1917, od které doby jest neznámým.

Za mrtva prohlášen p. Jan Kacíř, narozen dne 13. května v Krásné, tamtéž příslušný, katolík, ženatý, lesní dělník, posledně bytem v Krásné u Frýdku čís. 92 nastoupil za světové války dne 1. srpna 1914 u vozatajstva č.I/1 v Krakově vojenskou službu, zúčastnil se bojů na ruské a srbské frontě. Poslední zprávu o sobě dal v listopadu 1917 z Bulharska, od které doby jest neznámým.

Za mrtva prohlášen p. Jan Koloničný, narozeny dne 31. března 1891 v Krásné, čís. 125, katolík svobodný, povoláním lesní dělník, posledně bytem v Krásné nastoupil za světové války roku 1912 vojenskou službu ku 100. pěšímu pluku do Těšína. Při vypuknutí války odešel na ruské bojiště, kde byl v září 1914 zajat. Poslední zprávu o sobě dal v roce 1917, od které doby jest neznámým.

s. 220: 10. výročí Československé republiky oslaveno bylo na škole v Krásné přednáškou spr. šk. Leopolda Meyera „O významu 28. října“ k shromážděnému žactvu a jich rodičů. Pak nasledovaly básně a písně. Zapíváním národní hymny byla oslava tato zakončena.